

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Калаянова Дмитра Петровича
на дисертацію Чібісова Дмитра Олеговича «Адміністративно-
правовий статус Національного антикорупційного бюро України»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі
спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Корупція є однією з найбільших проблем сучасності, оскільки становить загрозу національній безпеці та є однією з серйозних перешкод на шляху розвитку країни, завдана нею шкода стосується різних сфер життєдіяльності сучасної держави, зменшує рівень довіри до державного апарату та її міжнародний авторитет. Досвід країн з розвинутою демократією вказує на необхідність глибоких, докорінних змін у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Потрібно сказати, що проведення гучних антикорупційних кампаній не дало наразі очікуваного результату, рівень корупції не зменшується, не усунені причини та умови, які їй сприяють. Новостворені спеціалізовані антикорупційні органи, на жаль, не демонструють ефективної роботи та взаємодії, внаслідок чого посилюється рівень суспільної напруги та невдоволення.

Тому дисертація Д.О. Чібісова актуальна, змістовна, відрізняється суспільною та науковою значимістю, цілком відповідає обраній проблематиці. Актуальність роботи підтверджується і тим, що дисертація корелюється з низкою державних і відомчих програм, планів, концепцій: виконана відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-

Дніпропетровський
державний університет
внутрішніх справ
Від. № 10-01/33-01/19
10 01 2019 р.
Основний док. 8 19
Додаток —

2017 роки, схваленої Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 259. Дисертацію виконано в межах загальноуніверситетської наукової теми «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій Д.О. Чібісова забезпечується, в першу чергу, досить коректним використанням відомих наукових методів обґрунтування отриманих результатів, висновків і рекомендацій, які корелюються із визначеною метою та сформульованими завданнями. Їх використання базується на системному підході, що дозволило дослідити проблему комплексно, із врахуванням чинників, що впливають на зміст досліджуваних явищ.

Відповідно до визначеного об'єкту дослідження, яким є система суспільних відносин, що виникають, змінюються і припиняються в процесі здійснення діяльності Національного антикорупційного бюро України, здобувач визначив мету роботи. Ця мета полягає у тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України та міжнародних нормативно-правових актів, узагальнення практики їх реалізації визначити сутність та структуру адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності Національного антикорупційного бюро України в сучасних умовах. Чітке визначення предмета дослідження дозволило автору скласти цілісний план дослідження.

Відповідно до мети та завдань дослідження в роботі використано сукупність різних методів дослідження. Діалектичний метод використано в процесі розгляду розвитку наукової думки та теоретико-правових засад адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України (підрозділи 1.1-1.3, 2.1, 2.3). Історико-правовий метод

застосовувався для вивчення розвитку законодавства щодо створення в Україні спеціалізованого антикорупційного органу (підрозділи 1.1, 1.3). Формально-юридичний метод застосовано під час аналізу положень чинного законодавства, що визначають структуру адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2). Логіко-семантичний метод використано для дослідження основоположних понять теорії права та адміністративного права, за допомогою яких виявилось можливим розкрити особливості функціонування позначуваних ними правових утворень у рамках адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Метод системного аналізу дав змогу виявити зв'язки між структурними елементами адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2). Порівняльно-правовий метод застосовано в процесі дослідження законодавства зарубіжних країн із визначенням спільного, відмінного та особливого у співставленні із національним законодавством (підрозділ 3.1).

Фундаментальність та комплексність роботи проявляється у всебічному та поступовому вивченні дисертантом предмету дослідження. Починаючи роботу з історії становлення Національного антикорупційного бюро України, автор поступово досліджує структуру адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, аналізує зарубіжний досвід організації діяльності спеціалізованих антикорупційних органів та визначає шляхи удосконалення діяльності Національного антикорупційного бюро України в сучасних умовах.

Викладені в дисертації погляди автора на проблеми удосконалення адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України є достатньо обґрунтованими, зроблені висновки та визначені поняття мають відповідний ступінь наукової новизни.

Всебічність зробленого аналізу підтверджується достатньою кількістю використаних автором наукових, інформаційних та правових джерел.

Дисертаційне дослідження є логічним і таким, що відповідає меті та завданням, а його цілісність забезпечується належним структуруванням матеріалу. У цьому контексті слід відмітити, що авторські напрацювання Чібісова Д.О. ґрунтуються як на положеннях науки адміністративного права та нормах чинного законодавства України, так і на показниках вітчизняного й зарубіжного досвіду. Внаслідок цього результатам дисертаційного дослідження Чібісова Д.О. притаманний належний рівень наукової новизни.

До найбільш вагомих результатів дисертаційного дослідження можна віднести:

1) історичну періодизацію становлення Національного антикорупційного бюро України шляхом виділення наступних історичних періодів: 1) організаційний (включає створення Національного бюро, призначення директора та його заступників, створення матеріально-технічної бази); 2) формувальний (включає оголошення конкурсу на посади та проходження кандидатами конкурсного добору, укладення угод про співробітництво, в т.ч. міжнародне); 3) етап активізації роботи щодо виявлення та розслідування корупційних правопорушень (виявлення, розслідування корупційних правопорушень відповідно до підслідності, передача справ до суду, відкриття територіальних управлінь);

2) характеристику зарубіжного досвіду функціонування спеціалізованих антикорупційних органів (на прикладі Норвегії, Іспанії, Литви, Румунії, Польщі, Словенії, Бельгії, Великобританії, Франції, Латвії);

3) положення про форми і методи діяльності Національного антикорупційного бюро України з обґрунтуванням необхідності застосування методів заохочення та стимулювання громадян до співпраці з Національним антикорупційним бюро України, включаючи матеріальне

стимулювання та захист інформаторів, пом'якшення відповідальності для осіб, які сприяли розслідуванню;

4) пропозиції (організаційного, правового та наукового характеру) щодо удосконалення діяльності Національного антикорупційного бюро України в сучасних умовах.

Не менш важливими для удосконалення адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України є й інші висновки, зроблені автором дисертації.

Сформульовані в роботі положення мають авторський характер та репрезентують індивідуальне бачення проблематики адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані та викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути основою у ході пошуку науково обґрунтованих та орієнтованих на прикладне застосування ідей, пов'язаних із вдосконаленням адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, при викладанні дисциплін «Адміністративне право і процес», «Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності», «Теорія та практика правозастосування», а також в процесі підвищення кваліфікації практичних співробітників.

Апробація результатів дисертації також заслуговує на увагу. Дисертація виконана та обговорена на кафедрі адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Її матеріали були представлені на двох науково-практичних конференціях: «Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні» (м. Дніпропетровськ, 2016 р.), «Правові та організаційні засади забезпечення державою правоохоронної функції» (м. Дніпропетровськ, 2016 р.). Теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження відображено у восьми одноосібних публікаціях, з яких п'ять наукових статей опубліковано у наукових

фахових виданнях, внесених до переліку МОН України, одну статтю – у зарубіжному науковому виданні.

Використаний великий науковий доробок з наукових творів вітчизняних та зарубіжних дослідників, положення законодавства України та зарубіжних країн. Аналіз роботи свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного дослідження.

Ознайомлення зі змістом роботи дає підстави стверджувати, що сформовані здобувачем положення, висновки, узагальнення є такими, що характеризуються науковою новизною, відповідають духу часу і в сукупності забезпечують успішне розв'язання конкретної проблеми.

Автореферат відповідає змісту дисертації, достатньою мірою розкриває її основні положення, відповідає чинним нормативним вимогам. Текст написано науковим стилем та літературною українською мовою. Дисертація читається легко, є актуальною та викликає зацікавленість проблемою.

Водночас, позитивно оцінюючи зміст дисертаційного дослідження, необхідно зробити ряд зауважень щодо положень роботи, які потребують детальнішого пояснення чи уточнення:

1. У підрозділі 1.2, аналізуючи структуру Національного антикорупційного бюро України, автор зазначає, що інститут детектива Національного антикорупційного бюро України є новим у системі органів досудового розслідування. Варто було б більш детально проаналізувати зазначений інститут, що суттєво збагатило б дисертаційну роботу.

2. Досліджуючи питання юридичної відповідальності Національного антикорупційного бюро України, автор здебільшого приділяє увагу проблематиці юридичної відповідальності працівників Національного антикорупційного бюро України. Хотілось би почути логіку Дмитра Олеговича щодо співвідношення даних понять.

3. У дисертації переважно висвітлено теоретичну базу порушеної проблеми, наведені авторські визначення, поняття, терміни, тоді як практичні аспекти висвітлено недостатньо повно.

4. В дисертаційному дослідженні багато уваги присвячено аналізу зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання діяльності спеціалізованих антикорупційних органів, при цьому пропозицій щодо використання такого досвіду в роботі замало, на нашу думку. Враховуючи важливість запозичення позитивного досвіду держав-членів Євросоюзу в умовах євроінтеграційних процесів в Україні, автору доцільно було б запропонувати конкретні заходи адаптації зарубіжного досвіду у цій сфері.

5. Як певний недолік можна відзначити й те, що робота дещо перевантажена детальним розглядом суто теоретичних понять щодо визначення понять «статус», «адміністративно-правовий статус», «компетенція», «повноваження», «принципи правового регулювання».

Втім, висвітлені зауваження та пропозиції суттєво не вплинули на загальну позитивну оцінку змісту дисертації, яка характеризується науковою обґрунтованістю, актуальністю як в теоретичному, так і в практичному аспектах. Вона відповідає профілю спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право.

Оцінка змісту дисертації у цілому. В цілому дисертація Д.О. Чібісова є завершеною науковою працею, в якій вдало і логічно поєднуються вибір теми дослідження, постановка питань, їх актуальність, чіткість викладу, аргументованість наукових висновків і узагальнень, що свідчить про значний науковий рівень та відображає особистий внесок автора у відповідний напрямок науки адміністративного права.

Підсумовуючи викладене, хочу зазначити, що дисертація Чібісова Дмитра Олеговича «Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України» є самостійною науковою працею монографічного рівня, а її автор заслуговує на присудження наукового

ступеня кандидата юридичних наук відповідно до вимог п.п. 9 і 11 Порядку приєудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри державно-правових
дисциплін Одеського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Д.П. Калайнов

Підпис Калайнова Д.П. засвідчує
перший проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ

П.В.Берназ